

Птицата, която живее в небето

Малко птици будят у човека такова възхищение пред съвършенството на природата, както бързолетът. Всичко в устройството на тялото му е подчинено на една-единствена цел – полета. Крилата му са дълги, тесни и с характерна сърповидна форма, отлично прорязващи въздуха, позволяващи му да развива завидна скорост и да маневрира с удивителна ловкост.

На пръв поглед клюнът му е малък. При лов обаче той се отваря широко и действа като сак, който прецежда въздуха и загребва летящите насекоми в движение. Очите му са изложени на вятър и прах от високата скорост, която развива, затова природата го е дарила с къси, гъсти перца около очите, които предпазват зрението му.

Бързолетът притежава изключително силни крака с остри нокти, но четирите му пръста са насочени напред, при-

готвени за здраво вкопчване в отвесни повърхности – стени или скали. Те не са пригодени за движение по земята – с тях не може да каца на жици, клони или дори на хоризонтални повърхности. Ако

се окаже на земята, птицата не може да излети самостоятелно, което я прави изключително уязвима. За да поеме отново към небето, тя се нуждае от височина, от която да се пусне и да разпери криле.

Бързолетът е мигриращ вид, който прекарва лятото в Европа и Азия, а зимата – в Африка. Известен е като птицата, която „идва най-късно и си тръгва най-рано“.

След като напусне гнездото, може да прекара до 10 месеца без да кацне нито веднъж. Почива си по впечатляващ начин – издига се на 2000 – 3000 метра височина, изключва едното полукулбо на мозъка си, за да може то да почине, докато другото продължава да направлява полета му в топлиите въздушни течения.

Гнездото му прилича на малка и плитка паничка, разположена на закътано място – под керемиди, в пукнатини на сгради или в скални ниши. Тъй като птицата не може да каца на земята, за да събира кал или клонки, тя улавя в полет всичко, което вятърът вдига във въздуха: перушинки, пух и сламчици. За да изгради дома си, бързолетът използва специална, бързо втвърдяваща се слюнка.

Забележителна е стратегията на птицата за оцеляване – това е способността ѝ да изпада в анабиоза, наподобяваща краткотрайно вцепенение. Когато времето се влоши – настъпят проливни дъждове или застудяване, които „приземяват“ насекомите, възрастните птици често отлитат на десетки километри, за да избегнат бурята. За да оцелеят, малките, които не умеят да летят, изпадат в състояние на пълна неподвижност и вцепенение. Телесната им температура спада (от нормалните 42°C до близо 20°C), сърдечният им ритъм и дишането им се забавят. Това им позволява да оцелеят няколко дена без храна, докато времето се подобри.

По време на размножителния период родителите се редуват да мътят яйцата. И мъжкият, и женската притежават т.нар.

www.birdsinbulgaria.org

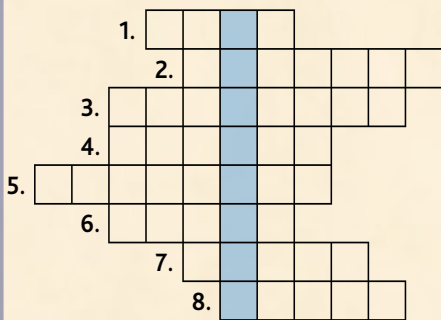
www.topbirding.com

www.featherbase.info

Решете кръстословицата, посветена на бързолета, и открийте скритата дума!

1. Мястото, където бързолетът прекарва почти целия си живот
2. Видът петно на гърдите му, което предава топлина на яйцата
3. Редовното придвижване на птицата на юг
4. Мястото, където птицата отглежда малките си
5. Състоянието, в което изпада бързолетът, за да оцее без храна
6. Крайниците, с които лети бързолетът
7. Участък от кожата на гърдите му, богат на кръвоносни съдове
8. Формата, под която птицата пренася уловената храна до гнездото

Отговор: 1. мътене 2. мътене 3. мигрираща 4. гнездо 5. анабиоза 6. криле 7. петно 8. топка

мътено петно – участък без пера от кожата на гърдите, богат на кръвоносни съдове, който предава необходимата топлина (около 38 – 39°C) на яйцата. Докато единият родител осигурява топлината, необходимата за развитието на зародишите, другият е на лов. Ако настъпи застудяване и насекомите изчезнат, родителят в гнездото може да остане да мъти без храна в продължение на дни, разчитайки на собствените си енергийни запаси. В екстремни случаи е способен да остави гнездото за кратко, за да потърси храна в по-далечни райони. Яйцата на бързолета са по-устойчиви на охлаждане от тези на повечето птици. За да храни потомството си, птицата събира уловените насекоми в гушата си и ги слепва със слюнка в хранителна топка.

Тъй като малките нямат възможност за тренировъчни полети извън тясното пространство на гнездото, те се подготвят по изумителен начин – правят „лицеви опори“. Изправят се на крилата си и повдигат цялото си тяло, за да заздравят гърдните си мускули. Когато дойде време за напускане на гнездото, малкото просто се хвърля от гнездото във въздушната бездна. То няма втори шанс, нито право на грешка – трябва да полети веднага. От момента, в който разпери криле след първия скок, може да не докосне твърда повърхност в продължение на месеци.

Информацията обобщил
Женя СТОИЛОВА